

upamo, da bi jo pravosodni minister k temu prisilil, mi smo pisali ta članek samó zato, da opozorimo slovensko ljudstvo na njegove pravice o narejanji novih zemljiških knjig ter pripomoremo §. 23. zakona od 25. julija 1871, br. 96 drž. zak. do boljše veljave, nego to hoče storiti c. kr. višja deželna sodnija v Gradci.

Posestnik mora posest kake stvari le takrat odstopiti, kadar je njegova posest nepristna.

V tožbi, katero je naperil Fran Renčelj dne 2. marcija 1875, pod št. 590 proti Martinu Čevnji zastran odstopljenja zemljišča Krnovice, trdil je tožitelj, da je vprašavno zemljišče pripadalo k ostalini pokojnega njegovega otca Mihe Renčelja, ter da se je toženec po njegovi smrti vrnil v posest istega zemljišča. Prosil je tedaj tožitelj, kakor naslednik imenovanega Miha Renčelja, da se z razsodbo za prav spozna:

a) Zemljišče Krnovico ležeče v poreznej občini sežanskej in zaznamenovano s parc. št. 2486. 2487. 2488 pripada v last tožitelju, kakor nasledniku ranjega Miha Renčelja;

b) toženec je dolžan, odstopiti tožitelju v 14. dneh pod eksekucijo zemljišče pod a navedeno, ter povrniti mu pravdne stroške. —

Ta tožbe zahtevek odbil je c. kr. kotarski sod sežanski z razsodbo od 20. aprila 1876, št. 1324 iz teh le

razlogov:

Kdor se lastninske tožbe loti, mora dokazati, da ima toženec reč, na katero se toži, v svojej oblasti in da je ta reč njegova last (§. 369. obč. drž. zak.).

To omenivši, in uvaževaje, da ni tožitelj dokazal, da je zemljišče Krnovica imenovano, v Sežani ležeče in zaznamenovano v katastru s parc. št. 2486. 2487 in 2488. spodalo k zapuščini pokojnega njegovega otca Mihe Renčelja, ter da se je toženec v posest istega zemljišča vrnil;

uvaževaje, da je tožiteljevim trditvam nasproti po izpovedbah prikladnih, od tožitelja samega navedenih svedokov Osipa Kebra,

Luke Šubarja, Luke Brščića, Ivana Rodice in Jakoba Bekarja dokazano, da se je toženec, zadevno njegova žena Marijana, že za življenja tožiteljevega otca nahajala v faktičnej posesti vprašavnega zemljišča, ter da je isto tožiteljev otec svojej hčeri Marjani, toženčevej ženi, na račun dote, njej zagotovljene, v posest in v last izročil, — bilo je treba oba tožbe zahtevka odbiti z obsodbo tožitelja v povračilo pravnih stroškov (§. 24. zak. od 16. maja 1874, št. 69. drž. zak.).

Vsled tožiteljeve apelacije premenilo je c. kr. višje deželne sodišče tržaško z razsodbo od 6. julija 1876, št. 2355, razsodbo prvega sodca ter je za prav spoznalo, da bode tožbe zahtevek uslišan, ako ne bi položil toženec dopolnitne prisage v tej okolnosti:

„Res je, da je Miha Renčelj tožencu, zadevno njegovej ženi Marjani izročil v Sežani ležeče zemljišče Krnovica pod parc. št. 2486. 2487. 2488 na račun dote, njej obljubljene,“ — in to razsodbo je podpiralo na te le

nagibe:

Toženec priznava izrečno, da je tožitelj naslednik pokojnega svojega otca Mihe Renčelja in priznava tudi, da je zemljišče, za katero se toži, pripadalo nekedaj baš imenovanemu Mihi Renčelju, ter da se je on nahajal v posesti istega zemljišča.

Po tem takem moral bi toženec vsakakor odstopiti tožitelju vprašavno zemljišče, ako ne bi mogel dokazati močnejšega pravnega imena k svojej posesti. In zares trdi toženec, da je pokojni Miha Renčelj nekoliko let pred smrtjo svojo odstopil vprašavno zemljišče svojej hčeri Marjani, ženi denašnjega toženca v last na račun dote, njej obečane, in to okolnost potrjuje Luka Brščić, ki je bil svedok pri zadevnej pogodbi.

Če prav so izpovedbe tega svedoka podkrepljene z izpovedbami družih svedokov, iz katerih se razvidi, da je toženec mirno užival vprašavno zemljišče že nekoliko let pred smrtjo Mihe Renčelja, ter da se je sploh govorilo, da mu je bilo izročeno na račun dote njegove žene Maruše, ne more vendar le ta svedok očevidec izvršiti popolnega dokaza v tej odločilnej okolnosti, in da se ta dokaz dopolni, bilo je treba pripustiti ponujeno dopolnilno prisego v smislu, da bode tožbe zahtevek odbit, ako toženec navedeno

okolnost potrdi in da bode v protivnem slučaju tožbe zahtevak uslišan.

Vsled toženčeve revisije promenilo je pa c. kr. najvišji sodnji dvor z razsodbo od 3. januarja 1877, št. 337 razsodbo c. kr. višjega deželnega sodišča ter delo zopet v moč razsodbo prvega sodca iz teh le

dovodov:

Po izpovedbah svedokov, katere je tožitelj sam navedel, je izvestno, da je Miha Renčelj prepirno zemljišče sicer užival, a ne do svoje smrti. Izvestno je tudi, da se je toženec že tri ali štiri leta pred smrtjo Mihe Renčelja nahajal v posesti istega zemljišča ter da se nahaja v posesti od onih dob do današnjega dne.

Zaradi tega ne sme se a priori trditi, da je vprašavno zemljišče pripadalo na ostalino rajncega Mihe Renčelja, in za nastavljenje navzočne tožbe ni bilo zadostno, da se je navedlo, da je tožitelj naslednik svojega otca, temveč on bi bil moral tudi dokazati, da je Miha Renčelj vkljub izgubljene posesti za zadnjih let svojega življenja ostal lastnik zemljišča, za katero se suče pravda, ali pa, da je toženec nepošten ali nepristen posestnik.

Gledé prve okolnosti ni tožitelj navedel nikakeršnega dokaza, gledé druge je pa sicer trdil, da se je toženec po smrti Mihe Renčelja v posest vrnil. To trditev so pa vsi svedoki, od tožitelja samega navedeni, na laž postavili in zaradi tega mora se toženec braniti v njegovej posesti, ne da bi se ga primoralo, da navede, ali pa da dokaže pravno ime svoje posesti.

Bilo je treba tedaj uničiti apelacijsko razsodbo, dati zopet v moč ono prvega sodca ter obsodili tožitelja v povračilo revizijskih stroškov.

T.